

1. POTĘPIENIE (434) sb n

-ę- (425), -ęm- (8), -e- (1); -enie (418), -ęnie (16).

o oraz pierwsze e jasne; -é (15), -e (4); -e SarnStat; -é : -e OpecŻyw (4:1), MurzHist (8:2).

sg N potępienie (53); -é (6), -e (1), -(e) (46). ◇ G potępienia (123); -ą (108), -(a) (15).
◇ D potępieniu (28). ◇ A potępienie (189); -é (9), -e (3), -(e) (177). ◇ I potępieniem (18)
OpecŻyw, OpecŻywList, WróbŻolt, SeklKat (7), GrzegŚm, SkarŻyw (4), NiemObr (3), potępieniem
(8) RejKupSekl, MurzHist, LubPs (2), WujJud, WerGośc, PowodPr, SkarKaz; -em (1), -(e)m (7). ◇
L potępieniu (15).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII w. (z Cn) s.v. potępić.

1. Uznanie za złe, naganne, też: hańba; damnatio Vulg, PolAnt; condemnatio Vulg (34) : BielŻyw
143; Ale Iudałz y Zydzi wydáli go y vkrzyżowáli ze złości á z nienawiści [...]. Y przetoż ich śprawa
była złośliwa y potępienia godna. WujNT 403.

potępienie czego (2): Cf Wyrażenia przyimkowe.

potępienie czyje [w tym: G sb (6), pron poss (3)] (9): Leop Rom 3/8; BibRadz Rom 3/9[8];
nierządnych niewiaft [...] mężoboycow/ lichwiarzow/ o czterdzieści tysięcy ku vznaniu potępienia
śwego y czynieniu pokuty przywodził. SkarŻyw 310, 52; WujNT Rom 3/8; Bączny nie rychło wierzy/
áni domyśłom śwoim dufa/ do potępienia bliźniego. Czeka [...] aż się co pewnego pokaże. SkarKazSej
662a. Cf Wyrażenia przyimkowe.

Wyrażenia przyimkowe: »ku potępieniu« (3):

~ ku potępieniu czego (1): Ty słowa człowieká pogánina dofyć ważne śą ku potępieniu zákamiálego
fercá ludu Zydowskiego BibRadz II 19c marg.

ku potępieniu komu (1): KochPs 11 cf Szereg.

ku potępieniu czyjemu (1): Weźmiecie nas (śobie ná przykład). Nikogośmy nie obrázili [...]. Nie
mowieć tego ku potępieniu waśfemu [ad condemnationem vestram]. Leop 2.Cor 7/3.

Szereg: »ku hańbie i ku potępieniu« (1): Z vft niemówłatek roście chwałá tobie/ Ku wietźfey
hańbie/ y ku potępieniu Złému plemięniu. KochPs 11. ~

»na potępienie« (3):

~ na potępienie czego (1): [Józef] kazał śobie [...] wody przynieść/ ná którą kładąc krzyż święty/
[...] mowił: w imię Iezufa Názareńfkiego/ ktorego oycowie moi/ y tych co tu śtoią [tj. Żydów]/
vkrzyżowáli/ niech będzie moc w tey wodzie/ ná potępienie Czárnoklięftwá/ y czarow/ ktore tu
śą. SkarŻyw 458.

na potępienie czyje (2): LubPs E; Ale Bog [...] mnie y Krolá/ przed którym rowno śtániewá/ [...]
pomści się śam śprawiedliwie/ ná potępienie Krolá Alexandrá zgwałćiciela przyrzecenia/ y obietnic
śwoich StryjKron 692. ~

W przén (1) : Iuż frodze yeft zátrwożone me nędzne śumnieny/ Widząc że śmyerć śtawywa śidlá
ná me potępyeny LubPs E.

a. Uznanie za odstępstwo od wiary, wykluczenie z jedności religijnej (20) : Támże ono concilium [...]
Diofkorá potępiło. A dawaiąc przyczynę potęmpyeny tego/ ták piłfe: iż on nád ine złości śwoye

to przydał/ iż przeciwko łtrożowi winnice páná załtępow [...] łfaleńłtwo łwe okazał. *KromRozm III Q; SkarŻyw 455; SkarKaz 160a.*

potępienie czego (4): kazał vczyńić Synod w Medyolanie/ áby Athánázyułzá Biłkupi zachodni potępił. Lecż drudzy nato zezwolić y z vtrátą zdrowia nie chćieli: wiedząc iż potępienie Athánázego/ potępienie było wiáry włytkiey kośćielney: ktorey on ták mocnie bronil. *SkarŻyw 392, A4 marg; WujNT 463, 836.*

potępienie nad kim (1): Euzebiułz/ Theogninus/ Theodorus/ y inni Heretykowie/ nápiłali liłt żálobny do Papieżá Iuliułzá/ wielkie potwarzy kładąc ná Athánázego: y prołząc go/ áby ich potępienie nád nim potwierdził. *SkarŻyw 391.*

potępienie czyje [= kto jest potępiony; zawsze G sb i pron] (10): GrzegRóżn B3v; Cefarz ten Michał z onym Phociułzem/ nieprzyacielem łtolice Rzymłkiey/ iż im ná ich złe połtępki y ná potępienie niewinnego Ignacego Pátiryárchi przyzwolić niechćiałá/ odwroćić chćiał Bulgáry od kościołá Rzymłkiego *SkarJedn 219, 129, 285, [d10];* PO dokonániu Koncylium Niceńłkiego/ Cefárz Konłtántyn wielki [...] wielce lię rádował/ iż lię zgoda y iedność kościołom Bożym/ po potępieniu Arryułzá/ wroćilał *SkarŻyw 396, 278, 392, 455 marg; WujNT 460.*

potępienie czyje [= przez kogo; G sb i pron] (2): *SkarŻyw 391;* Ktemu nie máiac dołyc Ian S. ná opifániu tego potępienia włytkiego nierządńego y krwáwego zboru niezbożnikow/ wyrażnie [!] też miánuie ich trzech przednieyłzych wodzow *WujNT 838.*

W przén [czego (= przez kogo)] (1) : Heretykowie/ mowi [św. Paweł]/ łami ná lię łkazń czynią/ gdy łami chcąc z kościołá wychodzą: bo wyiśćie z kościołá/ iest włáłnego łumnienia potępienie. *SkarŻyw 337.*

2. Osądzienie, kara; damnatio *PolAnt, Mącz, Calep, Vulg, JanStat, Cn; condemnatio Vulg, Cn; iudicium PolAnt, Vulg; damnatus Cn (400) :* *Mącz 77c; Damnatorius – Rzecz nieaką [!] vpadek y potępienie [!] przinołżącą. Calep 287a, 287a.*

potępienie czyje (1): ty [łudu żydowski] mię wiedzilz z krzyżem ná śmierć połromoconą. Ty lię teraz ráduielz memu potępieniu *ArtKanc E14v.*

W połączeniu szeregowym (1): a panna any pomłty any przeklynanya any potápyenya ym [katom swego syna] żádała ale łyą zanymy modlyła *PatKaz III 144.*

Wyrażenie: »potępienie śmierci« (1): A iako wydali iego [Jezusa] biłkupowie a kłiążęta náłłe ku potępieniu łmierci/ ij vkrzyżowali iego *OpecŻyw 167v.*

Szereg: »potępienie i posądzanie« (1): Drudzy go [św. Witalisa, posądzając go o chodzenie do kobiet sprzedajnych] do Pátiryárchy [...] odnołili. Lecż on złęgo o nim mnimánia żadną miárą brác niechćiał [...]. Rádził/ aby lię ná potępienie y połádzanie nie łkwápiáli/ zwłáłzczá ná duchowne. *SkarŻyw 107.*

a. Kara wiecznych mąk w piekle; gehenna, perditio *Vulg (393) :* Dziewitzo námędrłłá/ [...] ty twą mądrołcią diábłys poraziła/ łwiates od potępieniá wybawiła *OpecŻyw 183v; OpecŻywList Cv; WróbŻółt C4, M7v, Q5v, aa5v, ff8v, mm3; RejPs Ff5v; SekłWyzn b4v; KromRozm I I3v;* żem się go zaprzáł przed ludźmi. [...] Przetozem záłżużył potępienie i winienęm tyi łkazni ktorą przeciwko mnie Chriłtus vczyńil. *MurzHist G2, H, P2v, R4v;* łtrzełżćie się Doctorów [...] ktorzy pożeraią domy wdów i wrzeczy się długo modłą cić więłłzé potępienie (*marg*) obfiłłzy łąd abo cięłłżze káranie

(-) wezmą. *MurzNT Luc 20/47, k. 61, 108v; LubPs B5 [2 r.], C2 marg, C4 marg; KrowObr 43v; BibRadz 2.Petr 2/3; BielKron 223v, 463; RejPos 7v, 131v, 146; Ale się boyćie tego/ kthory y dużę y ciało może [!] zadržić ná potępieniu/ tho iest/ y tu może zadržić ná żywoćie doczełnym/ y tám ná żywoćie Duchownym wiecznym/ tegołz iednego człowieká. GrzegŚm 19, 17, 18 [2 r.], 54, 58; Coż zá łpołączność może mieć świátłość z ciemnościámi/ Chryłtus z czártem álbo z potępieniem? WujJud 102, 101v; RejPosWstaw 21v; KarnNap E4v; SkarJedn 275, 288; SkarŻyw 184; CzechEp 71; NiemObr 114; ArtKanc M, M2, M19; MNieyfze iest potępienie/ niż wyłtępkí moieł/ Więcym zgrzełzył mniefy ćierpię GrabowSet A4v, N3; Prawdác iest/ że funnienief moief zálłużyło potępienie: [...] áleć y to pewna/ że miłóśierdzie twoief przechodzi wólzefkie przewiniefenie. LatHar 153, 247, 647; Kto wierzy weń/ nie podleł potępieniu [*non iudicatur*]: lecz kto nie wierzy/ iuż potępiiony iest WujNT Ioann 3/18, s. 13, 170 marg, 204, Ioann 3/19, s. 527 (15); PowodPr 71, 83; Y rowne iest niebełpieczeńłtwo/ y nam Ewángeliefy nie opowiedác: y wam iey nie łłuchác y pełnić. gdyż obiefmá potępieniem pogrożono. SkarKaz 240a, 350b; SkarKazSej 670a.*

potępienie czyje [= *kto jest potępiiony; w tym: pron poss (31), G sb i pron (29), ai poss (1)*] (61): *OpecŻyw 93v, 145; Y tegoć obyczaiu łtarego nieganym/ chodzić ras wrok wdom pałterzowy wólzefkiego parafiana łwego/ y łłuchać á pytać kaźdego w domu/ [...] iefly to vmiefię Czo kuzbawiefeniu należy/ [...] łtrzegac ich potępienia y łwego/ bo on muły dac liczbę panu bogu za kaźdego SeklKat Z2; RejKupSekl a7, a8v; MurzHist I, R2v; LubPs B4v, D4, Y3, Zv; KrowObr 234; Leop Sap 4 arg, Luc 11 arg; OrzList i3; Potępienie złołnikow y łmierć łprawiefliwych [Cf 4/16 Náđ to łprawiefliwy vmárly bęđzie ładził żywe niepobożne] BibRadz Sap 4 arg, Apoc 17/1; OrzRozm C3v; Támże łtoi/ iź łie Rabinowie łwárzyli o potępienie dźiatek máłych BielKron 463v; GrzegRóżn I; RejAp 9, 118v, 164v; RejPos 6, 7, 14v, 163, 164 (9); GrzegŚm 18; RejZwierc 5, 131v; WujJudConf 76; SkarŻyw 261; ArtKanc M2; Ludzie łámi łą przyczyná łwego potępienia, przez niedowlárłtwo. WujNT 555 marg, 56 marg, 57, 253 marg, 314, 560 (10); Tych tedy rołkázuiet tám łtrofowác/ iáko iuż oładżonych: drugich z folgá á vlitowániefem rołkázuiet z ognia błęđow y potępienia ich wrywác. PowodPr 38; SkarKaz 422b, 517b. Cf »potępienie dusze«, *Wyrażenia przyimkowe*.*

potępienie czyje [= *przez kogo*] (2): *SkarŻywBog 357; Ma tedy bífkup być bez przygány/ [...] nie chćiwý/ w domu łwym rządzny: [...] Nie nowotny: áby łpyłzniefwłszy/ nie wpadł w potępienie dyabelłkie. WujNT 1.Tim 3/6.*

W połączeniach szeregowych (21): Ci widzieli wczýnki bożkie [Ps 106/24]/ (*koment*) Czulfziefego łtworzenia odkupiefenia odpłaty potępienia WróbŻołł kk7; prołłim aby Bog ocief niebiełłki raczył nas zachowác od wólzifłłkich zlıch rzefczy/ Iako ty łą/ gnief boży/ męka piekielna/ wieczny ład/ potępienie/ nagła łmierć/ Balwofalłtwo/ głod/ walka/ powietrze złe/ niemoczy ćełłkię [!]/ rołpać/ y yne złe rzefczy dułne/ y ciełefne SeklKat T2, Q3, Tv, V3v; MurzNT A4; LubPs E marg; koźdemu wierzącemu Pan Kryłtus Syn Boży/ iest moc Boża/ żywoth/ y łwiátłość/ y zbáwiefenie. A niewierzącemu záłię/ iest vpáść kámię obrázliwy/ łmierć/ piekło/ y potępienie. KrowObr 43v, B3v, 43, 54, 125v; RejPos 85, 332; vłłyłzyłz co tu Anthykryłłt nábroił y zadržiwiefłszy. Abowiefem łtąd y czyłłćief wmyłłłł/ y ład/ y pothępienie łkoro po łmierći nie czekáiąc dńia ładnego. GrzegŚm A4; WujJudConf 76, 95v; wydał łie [Syn Boży] ná łroğá łmierć/ [...] áby iuż wiefcey grzech nie był

nam przyczytan/ á nie dodawał sił łzátánowi/ łmierci/ y potępieniu. *RejPosWstaw* [21³]v; *KarnNap* D4, Fv; [już w żywocie matki] to co z grzechu [Adama] idzie/ gniew Boży y potępienie y łzpetność dułzną/ y nędze ciełefne z łmiercią mamy. *SkarKaz* 577a.

W przeciwstawieniach: »zbawienie (24), żywot (wieczny) (16), łaska (2), odpuszczenie grzechow (2), usprawiedliwienie (2), chwała, krolestwo boże, miłosierny i łaskawy sąd, nawrocenie, niebo, pociecha, radości, rozkoszy wieczne, wieczna pomoc ... potępienie« (55): *PowUrb* +3; *OpecŻyw* 145; Prorok w dzien łądny złym łtrach a potępienie a dobrim pociechę opowieda. *RejPs* 143 marg; Yż poydą wierzączy nawieczny żywot niewierny nawieczne potępienie *SeklKat* Rv, R2; *RejKupSekl* a7, a8v; *MurzHist* N4; *KromRozm III* D, D2v; ktorzy z wiecznego potępienia wezwáni łą do łáfki Bożey. *LubPs* X4 marg; *KrowObr* 43, 43v, 76v; Zbáwienie obiecáne nie minie pokutuiących/ á záifte potępienie ludzi pokrytych. *BibRadz Iob* 13 arg; *GrzegRóżn I*; *RejAp* 9; *RejPosWiecz²* 96; *GrzegŚm* 11, 18, 30, 40, 58, 59; Iuż nie ielt łynem gniewu/ ále łyne^m łáfki Pánłkiej: Iuż nie potępienia/ ále krolestwá Bożego dziedzicem. *KarnNap* Bv, B2; iż łwiętych dułze idą do niebá zaráz/ y widzą twarz Bożą/ á złych ná potępienie wieczne. *SkarJedn* 274, 404; Zátym przyłzedł do nich Pan Bog do Ráiu/ pozywác ie ná miłosierny y łáfkwý łąd łwoy/ nie ná potępienie: bo widział iuż pokutę y záłość ich. *SkarŻyw* 262, 3, 152, 260; *CzechEp* 71; Ewánielią bowiem łzczyrze/ y prawdziwie opowiadać nic innego nie ielt/ iedno káiącym łię grzechow łwoich/ [...] ołwiádczác z łáfki BOŻey odpulzczenie grzechow: á zásię niewiernym y niepołufnym/ grozić potępieniem *NiemObr* 38, 14, 38; [Ojczel] ktory nie chcełz potępienia/ grzełznych, ále návrocenia/ ku tobie łię vćiekamy *ArtKanc* M2, H18v, L11v; *LatHar* 187, 620; iż wolność ma kázdy człowiek/ vczynić łię łtátkiem godnym ábo wiecznego zbáwienia/ ábo potępienia. *WujNT* 738, 108 marg, *Ioann* 3 arg, s. 321 marg, 544, 738, Dddddd; *SkarKaz* 384b. Cf *Wyrażenia przyimkowe*.

Zwroty: »dać, (od)dany (a. podań, a. zaprzedan, a. zdany) na potępienie; dać potępienie, w potępienie; podać ku potępieniu; podany do potępienia« [*w tym: wieczne* (8)] [*szyk zmienny*] (3:7;1:1;1:1): Wybyłcie mieli bytz dáni na wieczné potępienijé/ aletz ciało moię za wás będzie na łmiertz ij na okrutną mękę wydáné *OpecŻyw* 93; *LubPs* K4; *KrowObr* 43; łącuchámi ciemnołci łtráciwłzy ie [Bóg grzeszne anioly] do piekłá/ podał ie záchowáne ku potępieniu [*tradidit in iudicium servatos*]. *BibRadz 2.Petr* 2/4; *OrzRozm* M4v; *RejAp* 118v, 161; *RejPos* 6, 247v; *GrzegŚm* 19; tám [*dusza grzesznika na sądzie*] iuż ma być ná wieczne męki y potępienie zdaná y łkázaná połpołu y s tym ciałem łwoim. *RejZwierc* 4v; *SkarŻyw* 152; *ArtKanc* D2v; *SkarKaz* 421a.

»iść (a. pość, a. przyść) na potępienie, w potępienie; ku potępieniu zasłzy« [*w tym: wieczne(mu)* (12)] [*szyk zmienny*] (17:2;1): *OpecŻyw* 1; *SeklKat* Rv; *KrowObr* 48v; Podźciełz nieláchethnicy gdyłcie mię nie ználi/ Ná wieczne potępienie *RejWiz* 121; łlepi ludzie/ od Páná Bogá zállepieni/ [...] od łumnienia włáfnego łkátowáni y zámordowáni/ y ku wiecznemu potępieniu iuż ná wieki zálzli *OrzList* h; *BielKron* 136v; *RejAp* 9, 164v; *HistRzym* 69v; *RejPos* 29, 153, 163, 262v; kto łłowá mego łłucha/ á wierzy onemu ktory mię połtał/ ma żywot wieczny/ áni przydzie w potępienie *GrzegŚm* 40; *SkarJedn* 274, 325; *ArtKanc* K20v; *WujNT* 321 marg; *WysKaz* 23; *SkarKaz* 384b.

»mieć potępienie« = *habere damnationem Vulg* [*szyk zmienny*] (16): Dla tegoć y S. Páweł o wdowach Bogu połlubyonych piłfe/ iż gdy tylko zá mąż chćą (nyemowi poydą) máyá potępyenye.

Abowiem pirwflą wyarę zniśczyły. *KromRozm I C2v; KrowObr 76v; WujJud 210v, 212v; Bo iako z Iádámá fię/ y krwie iego w przekléstwie rodząc/ bez woley náfzey/ íamym rodzeniem mamy potępienie/ ták z Chrytufa przez chrzeft S. w dziecińftwie fię odradzaiąc/ mamy zbáwienie. SkarŻyw 3, 457; WujNT 416 [2 r.], 594, 1.Tim 5/12, s. 730 [2 r.], Aaaaaav, Cccccc3v; SkarKaz 488a, 577a.*

»na potępienie osądzić (a. osądzać), osądzon; sąd potępienia« = *iudicium gehennae Vulg* [szyk zmienny] (3:1;1): *WróbŻolt O6; SeklKat P4*; tak wielé swiát wkościelé bożem naczynili/ że ledwa niewięcy niŝ dni powfzednich i ftaká ié niewolá swięćić rofkazuią/ że telz przeftępcę ich/ na potępienié i bezecnoś więczną iakoby heretiki i niezbożné ludzie ośadzaią *MurzNT 56; RejPos 148; WujNT Matth 23/33.*

»(s)karać, karany wiecznym (a. wiekuistem, a. dusznym) potępieni(e)m; kaźń wiecznego potępienia« [szyk zmienny] (9:1;1): *Karze y dzis pan Bog rofmaytimi plagamy/ y naoftatek zkarze wyecznym potępięnym ielli fię nie vznamy/ á grzechow nieprzeftaniemy SeklKat G3v, D4v, I4v, K4v, L3, L3v, N2; RejKupSekl a4v; iŝ ieft dwoiákié Doŝyc vczynięnie: iedno ieft/ którym nam karánié zá grzéchy náfze bywa odpufzczóno/ y kaźń wiecznégo pothępienia bywa zgładzoná: kthóra bywa tylko przez zaftugę íáméy śmierci páná Chrytułowéy BialKat 378v; SkarŻyw 260; WerGośc 266.*

Wyrażenia: »potępienie dusze, duszne« (2:1): *Obáczże tho pilnie kiedyby Sąd y potępienię [!] naprzod iákich duŝz było fkoro po śmierci [...]? GrzegŚm 13; SkarŻyw [237]; Aczći Státut iáiny w ftárym zakonie mamy vprzywileiowány/ gđzie nie tyło márnotravcę potępieniem duŝznym/ ále też śmierciá docześną rofkázował Pan Bog kárác. WerGośc 266.*

»męki wiecznego potępienia« (3): *OpecŻyw 59; Lepinus záfię ieden pokátny kácerzyk [...] powiáda/ iŝ Pan Chrytus fkoro vmárł/ mák wiecznego piekielnego potępienia vkufztał/ áby zmárłych ludźi duŝzey tym ípofobem doŝyc vczynił. ReszPrz 83, 82.*

»przeźrany [= *skazany*] na potępienie« [szyk 5:1] (6): *A ták ma ten koŝcyoł wlobye złe y dobre/ wezwáne y wybráne/ przeźrane ná potęmpyenyę/ y zrzádzone ku chwale wyeczney. KromRozm III D2v, C6v, C7, D, D5, E7v.*

»skazan(y), skazanie na potępienie; skaźń potępienia« [w tym: *wieczne(go)*] (4) [szyk 5:1] (4:1;1): *OpecŻyw 1; MurzHist O4; iŝ duchowye z przodku [...] vprzeymá złoŝcyá á pychá Bogu íye íprzeiwili/ ná wyeczne potęmpyenyę y záginyenyę íá fkazáni. KromRozm III A8; KrowObr 156v; RejAp 23; o lutości Pánie/ rácz władzá odiác mey záłoŝci: Abym nie był fkazány/ Ná długie/ á ína ono potępienie/ Gđzie wieczne ítráchow cięnie GrabowSet K2.*

»srogie, ciężkie potępienie« (3:1): *Boć íie írodze záŝmućilá we mnie ma duŝfyczká/ Widząc írogye potępyenyę omdlewa nędzniczká LubPs B5; NiemObr 15; WujNT 278 marg; SkarKaz 517b.*

»potępienie śmierci; śmierć potępienia« (1;1): *OpecŻyw 144v; nie fkázuyże mię [Jezu] ná śmierć potępienia wiecznégo/ którém ia ípráwiedliwie grzéchami mémi záŝlużyłá/ ále mię rácz policzyć w liczbę wybránych twoich SiebRozmysł D2.*

»wieczne, wiekuiste potępienie« [szyk 114:36] (141:9): *gdíŝh ya yvíŝh mam thako práthko vmrzecz ktorym grzechy mogymy czáfzkymy zaŝluzyl wyeczne potępyenyę. PowUrb +, +v, +3; OpecŻyw 118; PatKaz III 127; WróbŻolt qq5v; SeklWyzn b3; ato ich [fáŝzywych pasterzy koŝciola szatańŝkiego] ieft zaplata wieczne potępienie placz y íkrzitanie záb nawieky. SeklKat Q3, D4v, I3v*

[2 r.], P4 [2 r.], R2, R4 (12); *RejKupSekl* a3, a3v, a8 [2 r.], a8v; *MurzHist* D3v, F3v, M3; *MurzNT* A4; *KromRozm III* E7v; *LubPs* B, N2, X4 *marg*, Y3, Zv [2 r.], Z3v, cc6v; kto łye łprzećiwia zwirzchnoći/ Bożemu zrządzeniu łye łprzećiwia/ y potępienie wieczne łobie iedna. *GroicPorz* pp4, h3v; *KrowObr* 1v, 7v, 13, 44, 80v (10); *OrzRozm* C3v; *Mącz* 143a; *RejAp* 31v, 168v; *HistRzym* 115; *RejPos* 7, 19v, 138, 148, 167 (9); *RejPosWiecz*² 95v, 96; *RejPosWiecz*³ 98; Bo ná potępieniu będąc wiecznym/ łal/ łmutek/ y boleść ie [umartłych bogaczy] wítawicznie trapi *BiałKat* 155v; Gdzie [w *Słowie Bożym*] iálnie tylko wierni máią obiecáne zmartwychwłtanie chwálebne/ y żywot wieczny/ á niewierni zmarthwychwłtána ná fwą háńbę/ y wieczne potępienie. *GrzegŚm* 30, 18, 58, 59, 63; *KuczbKat* 115; *RejZwierc* 131v; *WujJud* 171, 210v, 217v; *WujJudConf* 63v, 95v; *RejPosWstaw* [21³]v; *KarnNap* A4, A4v, B2, D4, Fv; *SkarŻyw* 118, 172, 261, 262 [2 r.], 263; *NiemObr* 14; *ReszList* 148; *WerGość* 262; niech wždy mnie pokutuiącego minie náznączone wżetecznikom wiekuiłte potępienie. *LatHar* 154, 176, 209, 227, 235, 244, 341, 585; *WujNT* 43, 200, 217, 330, 527 (8); A iełli twoiá przyśięgá nie iełt łprawiedliwa/ [...] niech cię wezmą wżyłcy źli duchowie/ y niech cię doprowadzą ná wieczne potępienie [in aeternam damnationem *JanStat* 1130] ná wieki wiekow/ Amen. *SarnStat* 265; *SiebRozmyśl* Cv; *SkarKaz* 312a, 635b. Cf *Zwroty*; »męki wiecznego potępienia«, »skazany na potępienie«, »ku potępieniu wiecznemu«, »na wieczne potępienie«.

Szeregi: »grzech i potępienie« (5): widzätzt Iezus Iudálłfa tym więcéy zatwardzialégo/ [...] iął gorzko plakatz nad grzéchem ij potępieniem iego *OpecŻyw* 93v; *WróbŻółt* mm4; *KarnNap* A4v; *WujNT* 57, 780. [Ponadto w połączeniach szeregowych 7 r.]

»karanie albo potępienie« (1): Strzelźcie fię Doktorow zakonnych/ [...] Ktorzy wytrawiaią domy wdow: rzkomo fię długo modłac. Cić odnioszą ciężłzy łąd (*marg*) ciężłze karanie, ábo potępienie. (–) [accipient damnationem maiorem]. *WujNT Luc* 20/47.

»kaźń i potępienie« (1): ktorzy [apostołowie] przez Ewánielią ciężyli wierzące/ o łálce Bożey/ y o odpułzczeniu grzechow one vpewniaiąc/ á niewiernym/ kaźnią Bożą y potępieniem grożac *NiemObr* 38.

»męka i (a) potępienie« (6): *RejPos* 247v, 262v; *RejZwierc* 4v; *SkarŻyw* 261; iż w ogniu piekielnym łą nieiákie łtopnie y różności mąk y potępienia *WujNT* 43, 236. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]

»potępienie i niewola diabelska (a. szatańska)« (2): Vtráciwłzy tákie dary Bolkie y w potępienie y niewolą łzatańską w padwłzy/ Iádam y Iáwá [...] płákáli. *SkarŻyw* 262, 261.

»piekło i potępienie« (4): *KrowObr* 44; Gehenna nomen vallis in Bibliis. [...] plác na który wżiłtki rospułtne á loźne perfony z Hieruzalem wywodzono/ y wyłzwiecáno. Inde per Metaphoram pro inferno, Myálto piekłá y wiecznego potępienia. *Mącz* 143a; *OrzQuin* L2; *SkarŻyw* 172. [Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.]

»pomsta a potępienie« [szyk 3:1] (4): *LubPs* B; iż dla tákiey wiary á dla tákiey proftoty wiernych łwoich/ [...] grzechy/ ząktore im iuź nic nie rołło/ iedno pomłtá a potępienie ich/ łáłkáwie á miłościwie im odpułzcząc raczy. *RejPos* 235v, 163; *RejPosWiecz*² 96. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»przeklęstwo (a. przeklęcie) a (i) potępienie« (2): Iż zawnždy źli w przeklętwie á w wiecznym potępieniu zołthác mułżą zá swoy zły á łprołny vpor. *LubPs Zv marg, Zv. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]*

»sąd i (a)l)bo, to jest) potępienie« (6): *GrzegŚm 13; KuczbKat 180; WujJud 257; SkarŻyw 457; A toć iełt potępienie (marg) ta iełt przyczyná ładu ábo potępienia. (-) WujNT Ioann 3/19. Cf »na sąd i na potępienie«. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]*

»(ani) śmierć a ((a)ni, i, to jest) potępienie« [szyk 11:2] (13): *OpecŻyw 145; RejKup f3; łą tylko dwie drodze po łmierć/ wierni máią żywoth wietzny/ á niewierni máią łmierć y potępienie wietzne. KrowObr 76v; RejAp 168v; RejPos 14v, 167, 176; Iż ia niechcę łmierć ani potępienia grzełznego/ tylko czekam by łie náwrócił á żył żywotem wiecznym. RejZwierc 5; CzechRozm 94v; ArtKanc F9v; WujNT 544. Cf »na potępienie i (na) śmierć«. [Ponadto w połączeniach szeregowych 12 r.]*

»wieczne więzienie i potępienie« (1): zátym zwycięłtwem [nad czartem] ná rołkołzy wieczne tego/ ktory mię zleczył poydę: á ty z twoim Czártem ná wieczne więzienie y potępienie oddány będziefz. *SkarŻyw 152.*

»potępienie i zatracenie« (1): Ze Bog ofobliwie rodzay ludzki łtworzył ná wieczne potępienie y zátrácenie. *WujJud 217v.*

»zginienie i (a) potępienie« [szyk 2:1] (3): *LubPs cc6v; NiemObr 162; A toć práwe potępienie/ á włzech niewiernych zginienie/ iż nie poználi łwiátłóści/ ktora przyłżłá w te niłkości. ArtKanc H18v.*

Wyrażenia przyimkowe: »ku potępieniu« = *in condemnationem, in perditionem Vulg (14):* Ale moy łpráwiedliwy z wiáry żywie: á iełliby łie co zchronił: niebędzie łie podobał dułły moiey. Ale my niebáđmy łynowie z chronienia ku pothępieniu/ ále wiáry ku náleżeniu dułłe. *Leop Hebr 10/39; BibRadz I 201b marg; BiałKat 293v; iednák zá to iż go zá Zbáwićielá nie przyiał/ tedy wieczną łlepótá [lud izraelski] ku potępieniu pokarał: y w niełkończone niewolłtwo po łwiećie rołprołżył. PowodPr 11, 67.*

~ *ku potępieniu komu (4):* Ktore łą grzechy przeciw tęmu [dziewiętemu i dziesiątemu] przikazaniu? (-) żędać gniewu bożego albo vtrati bliźnemu łwemu kupotępieniu ięmu. *SeklKat N2; OrzList f2; WujJud 259v; WujJudConf 259v.*

ku potępieniu czyjemu [w tym: pron poss (1), ai poss (1)] (2): *MurzHist P4; nie Sztánkárá w Dubiecku/ áni Lizmániná Apołtátę w Pinczowie/ ludźie/ [...] z pieklá/ od Dyablá ku potępieniu ludzkiemu połłáne. Ale [...] mam Papieża w Rzymie OrzList h2v.*

W przeciwstawieniach: »ku potępieniu ... ku usprawiedliwieniu (2), ku zbawieniu« (3): W kthorey owczárni Duch łwięty pod złemi Biłkupámi mięłzka/ á nie gdzie indzie: złym Biłkupom ku potępieniu/ ále nam ktore oni rządzą/ ku zbawieniu. *OrzList f2; iáko przez iednego przełteplłtwo ná włzytkie ludźi przyłzedł grzech ku potępieniu: tákże teź przez iednego łpráwiedliwość/ ná włzytkie ludźi przyłżło zbáwienie, ku vłpráwiedliwieniu żywotá. WujNT Rom 5/18, Rom 5/16.*

Wyrażenie: »ku potępieniu wiecznemu« (1): Który [kacierz] gwałći Kołścioł Boży [...] / áżeby [...] mordował dułze ludźkié/ y Dyablú ie z Kołściołá Bożego wydawał/ y stąd ie wykoczował ku potępieniu wiecznemu *OrzQuin Aa3v.*

Szeregi: »ku pohańbieniu i ku potępieniu« (1): Wfzytkie ich ftáránie obrociło fię im ku wiefczłzemu pohańbieniu/ y ku potępieniu. *BibRadz* II 19c *marg.*

»ku zarazie i potępieniu« (1): A tu wfzyłthkich wiernych profzę y vpominam/ áby fię Mfzey Papiefkiewy wyftrzegáli/ nieinák iedno iákoby iákiewy thrućiny/ od Dijablá w Anielfkiewy ofobie/ ku wietzney zárázie ludziom y potępieniu (...)ney. *KrowObr* 199. ~

»na potępienie« (16): przyniofł im [*Symon Apostołom*] pieniędzy/ złotá/ y frebrá/ profzác áby mu theż dáli tákiego ducha fwiętego [...]. Tedy mu Piotr s. rzekł: Pieniádze twoie niechay będá tobie ná potępienie/ ábowiem mnimałes dáry Bołkie zá pieniádze kupowác. *BielKron* 142; *WujJud* 222; *SkarŻyw* 57.

~ *na potępienie komu* (1): że iáko Iudałz ták y káždy niezbożny człowiek/ przyimuie prawdziwe Ciáło Paná Chriřtułowe w tym Sakrámenćie/ ácz od niego żadnego dárú y fiły żywotney áni duchownego pożytku nie bierze/ y owfzem ná potępienie łobie przyimuie *WujJud* 258v.

na potępienie czyje [*w tym: G sb i pron* (4), *pron poss* (3)] (7): *OpecŻyw* 99; *SeklWyzn* d4v; *MurzHist* D; *RejPos* 178v; *WujJud* 264v; Iáko czterzmi cudy ten Ołmy Zbor P. Bog w sławić ráczył/ ná wiefłze potępienie tych ktorzy go nie trzymáią. *SkarJedn* 325; *WujNT* 460.

W przeciwstawieniach: »na potępienie ... na zbawienie (2), ku wiecznej pomocy, ku wiecznemu żywotowi« (4): [*Smucę się*] iż ijm męka moja cięfłká/ ij krew niewinná/ nie tylko nie będzie ijm pożyteczná na zbawienijé/ ale na iych wiefłfe potępienijé. *OpecŻyw* 99, 99; Ktore są dobre vczinki tego członku wiary krzeřciańkiewy? (-) Wierzyć ze mamy wfziłcy wfłacz zmartwych/ dobrzy/ to iefł w pana Chriřtułá wierzący/ ku wiecznemu zywotowy/ á zly to iefł niewierny/ nawieczne potępienye *SeklKat* R2v; że takie iefł miłofierdzie Páńłkie nád námi/ iż to co cięzarem ná potępienie wielom fię zftáie/ tóbie ku wieczney pomocy obroćić fię może *WysKaz* 12.

Wyrażenie: »na wieczne potępienie« [*szyk 3:1*] (4): *SeklKat* R2v; [*Zawinił Spiera*] Bo ludzie złé przeprawił/ i diáblu k woli vczynił/ ale dobré/ a na przód ftworzyciela y odkupiciela fwego/ okrutnie na fwoie potępienie wieczne obraził *MurzHist* D3; *RejPos* 178v; *RejPosWiecz*³ 98v.

Szeregi: »na osądzenie i potępienie« (1): Tác iefł fwięta y mądra opátrznofć Bozka [...] ná ofáđenje y potępienie Sektarzow/ y fáłzywych Doktorow/ y turbatorow kořcielnych. *WujNT* 460.

»na sąd i na potępienie« (1): Gdyż v nich [*heretyków*] nie máłz nic iedno profly chleb á profte wino: ktorego ná sąd y ná potępienie pożywáią/ nie rozłádzáiąc Ciála Páńłkiego od profłtego chlebá. *WujNT* 332.

»na potępienie i (na) śmierć« [*szyk 1:1*] (2): *WujJud* 264v; bo iáko ciáło bez dułze martwe/ ták dułzá bez Bogá y miłofći á łálki iego/ vmárła iefł: á nie żyie iedno ná potępienie y śmierć wieczná. *SkarŻyw* 261.

»na upadek a na potępienie« (1): że też nowa powinnořć á nowa fluzbá vroć mu mufiáłá ku Pánu iego/ á rozna od oney powinnořci Moizelzowey/ ktora [...] nic inego nie opowiedáłá/ iedno frogi fąd á frogie dekretá ná vpadek á ná wieczne potępienie káždego. *RejPos* 178v. ~

W przen (22) : ya kthorym byl myal bicz fzyn wecznego pothápyenya. ftalem fzye fzynem wecznego [!] fzbawyenya. *PowUrb* +3; Niemáłzci nie fzaleńłzego/ Náđ człowieká łákomego: Ien zbiera dziećiom imienie/ Sobie y im potępienie. *BierEz* S3; *OpecŻyw* 184v; Ci też są S Kaimem/

y zivdałzem/ na drodze potępienia/ ktorzy rospacząiącz/ przekładaia grzechy swoie/ być wietfze/ niżli miłofierdzie boże *SeklWyzn* d2; *SeklKat* D4v, I3v; *MurzHist* I, R4v; *RejPos* 173; oni wierni zwolennicy Pánfcy/ pożywáli chlebá y Páná/ ále on nieborak pożywał tylko chlebá/ ále przeciwko Pánu: oni pożywáli y iedli wieczny żywot/ á on nędznik pomítę á wieczne potępienie połknął *RejPosWiecz*² 96; *KuczbKat* 180; *WujJud* 257; Abowiem zakon Moyżefzow/ był wługowánim śmierci y potępienia. Ewánielia zaś wługowánim duchá y íprawiedliwości *CzechRozm* 94v; *KarnNap* A4; *SkarŻyw* 258, 300; *WujNT Matth* 23/15, 2.*Cor* 3/9; Czemuz my dla lepszego żywotá/ tymi rzeczámí nie gárdzimy/ ktore dułze náłze ná potępienie pogrąžia? *WysKaz* 12; o mój namilfzy odkupicielu/ wywiedzże mię z cięmnice potępienia wieczného/ á niewolftwá grzechu *SiebRozmysl* Cv; *PowodPr* 38; *SkarKaz* 347a. [Cf POTĘPIONY *Dubium*.]

Synonimy cf POTĘPA.

Cf POTĘP, **POTĘPA**, **POTĘPIĆ**

KW, ZCh